

Анонимизиран текст

Превод

C-253/19 - 1

Дело C-253/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

26 март 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunal da Relação de Guimarães (Португалия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

14 февруари 2019 г.

Жалбоподатели:

MH

NI

Ответници:

OJ

Novo Banco SA

Tribunal da Relação de Guimarães (Португалия)

Второ гражданско отделение

[...]

Резюме:

1. Националната юрисдикция е длъжна да отправи запитване до Съда по всякакви въпроси, отнасящи се до тълкуването и/или валидността на разпоредби от правото на Европейския съюз, когато съгласно националните процесуални норми се произнася като последна инстанция, поради което в

португалския правен ред това задължение може да се падне както на съдия от Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд), така и на съдия от Tribunal da Relação (Апелативен съд) и дори от първоинстанционен съд.

2. Неизпълнението на задължението за отправяне на преюдициално запитване може да създаде положение на неизпълнение на задължения от държава членка, което да доведе до предявяване на иск от страна на засегнатия частноправен субект или до предявяването на иск за установяване на неизпълнение на задължения в съответствие с членове 258 ДФЕС—260 ДФЕС.

Tribunal da Relação de Guimarães (Апелативен съд Гимараеш, Португалия) постанови следното решение

Факти, предхождащи спора:

МН и NI, съпрузи, постоянно пребиваващи в [...] Норфолк, Обединеной кралство, подават молба за образуване на производство по обявяване в несъстоятелност.

*

В обжалваното решение съдът обявява, че не притежава международна компетентност да разгледа молбата на жалбоподателите, тъй като приема, че [ориг. 2] центърът на основните им интереси се намира в мястото на обичайното им пребиваване, т.е. Обединеното кралство, съгласно разпоредбата на член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент 2015/848 на Европейския съвет и на Съвета.

*

Жалбоподатели подават жалба срещу това решение със следните искания:

- а) жалбоподателите искат да бъдат обявени в несъстоятелност, като изтъкват релевантните фактически обстоятелства, по-специално изложените в точки 3—18 от първоначалната молба;
- б) от тези фактически обстоятелства ясно следва невъзможността им да изпълнят задълженията си, чийто падеж е настъпил;
- в) към настоящия момент са установили местоживеенето си в Обединеното кралство, където работят;
- г) всички сделки и договори, от които е възникнала несъстоятелността, са били осъществени в Португалия;

д) в Португалия се намира единственият им недвижим имот, на който са собственици;

е) въпреки че пребивават постоянно в Обединеното кралство и без да се накърнява разпоредбата на член 84 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета, няма съмнение, че въпросната разпоредба сама по себе си не отменя компетентността на португалските съдилища да разгледат исканията на жалбоподателите;

ж) съображение 30 от посочения регламент възлага компетентност на португалските съдилища да разгледат молбата, подадена от жалбоподателите;

з) това се дължи на факта, че единственият имот, на който са собственици, се намира в Португалия, а това означава, че центърът на основните им интереси се намира в посочената страна; [ориг. 3]

и) това положение *ipso iure* обосновава международната компетентност на португалския съд да разгледа молбата за обявяване в несъстоятелност на жалбоподателите, тъй като португалските съдилища притежават изключителна международна компетентност да наложат възбрана и публична продажба на недвижимия имот на жалбоподателите в производството по ликвидация;

й) молбата на жалбоподателите може да стане ефективна единствено чрез иск, предявен на територия на страната, поради простата причина, че подлежащото на ликвидация имущество се намира изключително в Португалия;

к) няма никаква връзка между настоящото местоживееие на жалбоподателите и фактите, от които възниква несъстоятелността им, като последните са настъпили в Португалия;

л) в обжалваното решение се тълкуват и прилагат неправилно релевантните разпоредби, за да не бъде допусната за разглеждане молбата за обявяване в несъстоятелност.

По тези съображения жалбоподателите считат, че жалбата трябва да бъде уважена, а обжалваното решение — отменено, като се разпореди образуване на производството с произтичащите от това правни последици.

[...]

*

С оглед на разпоредбата на член 635 от Гражданско процесуалния кодекс предметът на жабата е ограничен от исканията, изложени в нея, поради което по настоящото производство следва да се провери дали португалските

съдилища имат компетентност да се произнасят по производства по несъстоятелност като исканото от жалбоподателите.

*

Правни основания [ориг. 4]

В случая безспорно е установено, че считано от 2016 г., жалбоподателите са установили обичайното си местопребиваване в Обединеното кралство, където работят като заети лица. В Португалия се намира единственият им недвижим имот.

За да се установи дали португалските съдилища са компетентни да образуват въпросното производство, следва да се разгледа Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета

Регламентът гласи в член 3, параграф 1, че „[к]омпетентни да образуват производството по несъстоятелност са съдилищата на държавата членка, на чиято територия е разположен центърът на основните интереси на длъжника („главно производство по несъстоятелност“). *Центърът на основните интереси е мястото, където длъжникът на постоянна основа управлява интересите си и което може да се удостовери от трети лица.*

[...]

За всяко друго физическо лице мястото на обичайно пребиваване на лицето се презюмира за център на основните интереси до доказване на противното [...]“.

От друга страна, от съображение 30 от същия регламент следва по-конкретно, що се отнася до разглеждания случай, че „[к]огато става дума за физическо лице, което не упражнява независима стопанска или професионална дейност, тази презумпция следва да може да се обори, например когато по-голямата част от активите на длъжника се намират извън територията на държавата членка на обичайното му пребиваване [...]“.

В обжалваното решение се постановява, че португалските съдилища нямат компетентност да образуват производство по несъстоятелност, тъй като центърът на основните интереси на жалбоподателите се намира в мястото на обичайното им пребиваване, т.е. Обединеното кралство.

Според жалбоподателите, тъй като единственият им недвижим имот се намира в Португалия, съображение 30 от посочения регламент възлага компетентност на португалските съдилища да образуват главното производство по несъстоятелност.

При това положение, налице е тълкувателно съмнение, което не може да бъде разрешено поради оскъдната съдебна практика и съществуващата доктрина. **[ориг. 5]**

Както изтъква съдия Rosa Tching [...], магистрат в Supremo Tribunal de Justiça, ефикасността на правото на Съюза и в дългосрочен план успехът на самото му съществуване и развитие зависят от правилното и еднаквото му прилагане от националните съдилища.

С оглед на разпоредбите на член 267 ДФЕС, букви а) и б) от Договора за функционирането на Европейския съюз Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася относно тълкуването на Договорите и валидността и тълкуването на актовете на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, и когато такъв въпрос е повдигнат по висящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда на Европейския съюз.

Посочената юрисдикция се освобождава от това задължение само ако приеме, че „въпросът е ирелевантен или, че въпросната разпоредба на правото на Съюза е била предмет на тълкуване от СЕС или, че правилното тълкуване на правото на Съюза се налага с такава очевидност, че не оставя място за разумно съмнение относно тълкуването“ (вж. Alessandra Silveira, [...] Anotação aos acórdãos (ЕСПЧ) Ferreira Santos Pardal c/y Португалия и [СЕС] Ferreira da Silva e Brito (ou do «grito do Ipiranga» dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional), [...]).

Неизпълнението на задължението за отправяне на преюдициално запитване може да създаде положение на неизпълнение на задължения от държава членка, което да доведе до предявяване на иск от страна на засегнатия частноправен субект или до предявяването на иск за установяване на неизпълнение на задължения в съответствие с членове 258 ДФЕС—260 ДФЕС [вж. по въпроса на отговорността на държавата за нарушения на правото на Европейския съюз вследствие правораздавателна дейност, решения на СЕС: Köbler (от 30/9/2003, C-224/01), Комисия/Италианска република (от 9/12/2003, C-129/00) и Traghetti del Mediterraneo (от 13/6/2006, C-173/03)]. **[ориг. 6]**

Следователно националната юрисдикция е длъжна да отправи запитване до Съда по всякакви въпроси, отнасящи се до тълкуването и/или валидността на разпоредби от правото на Европейския съюз, когато съгласно националните процесуални норми се произнася като последна инстанция, поради което в португалския правен ред това задължение може да се падне както на съдия от Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд), така и на съдия от Tribunal da Relação (Апелативен съд) и дори от първоинстанционен съд.

В разглеждания случай, предвид разпоредбата на член 14 от Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (Закон № 39/2003 от 22 август 2003 г., с изменения, въведени с Декрет-закон № 26/2015 от 6 февруари 2015 г.) в производството по несъстоятелност по правило не се допуска обжалване на решенията, постановени от апелативния съд, тъй като такова обжалване се допуска само когато въззивните решения противоречат на други, постановено при прилагане на същата правна уредба, когато липсва постоянна практика на Supremo Tribunal de Justiça (Върховен съд).

При това положение, ако не възникнат предпоставките на посоченото изключение, настоящата юрисдикция се произнася като последна инстанция.

С оглед на изложените съображения, съдът намира за необходимо да спре разглеждането на настоящото производство на основание член 269, параграф 1, буква в), първа част и член 272, параграф 1 от Гражданския процесуален кодекс, и да отправи до Съда на ЕС изложения по-долу тълкувателен въпрос съгласно член 234 от Договора за ЕО.

Въпрос:

- Компетентна ли е съгласно Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета юрисдикция на държава членка да образува главно производство по несъстоятелност на гражданин, чийто единствен недвижим имот се намира на нейна територия, независимо че обичайното му местопребиваване и семейството му се намират в друга държава членка, в която е заето лице? [ориг. 7]

*

[...]